

เพื่อเพื่อน... น้อยกว่านี้ได้ยังไง

กลุ่ม CD Adventure

“ เพื่อนคนหนึ่งทีเรียนโปรแกรมวิชาเดียวกันที่บ้านประสบปัญหา พ่อเสีย น้องชายทีประสบอุบัติเหตุ แม่ทำงานคนเดียว ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาจ่ายค่าเทอมได้...สุดท้ายก็ต้องลาออกไป...คำถามของเราคือ “แค่เพื่อนคนเดียวเรายังช่วยไม่ได้” ...เราจะเรียนสาขาพัฒนาชุมชนไปเพื่ออะไร ”

“พอดีเพื่อนคนหนึ่งทีเรียนโปรแกรมวิชาเดียวกันที่บ้านประสบปัญหา พ่อเสีย น้องชายทีประสบอุบัติเหตุ แม่ทำงานคนเดียว ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาจ่ายค่าเทอมได้...สุดท้ายก็ต้องลาออกไป”

แม้รัฐบาลจะมีเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา...แต่สิ่งที่ **อวิชชัย เจริญสุข** หรือ “บอย” เล่ามานั้นแสดงให้เห็นว่า...ไม่ใช่ทุกคนทีเข้าถึงกองทุนนี้

แต่คำถามของบอยและกลุ่มเพื่อนคือ **“แค่เพื่อนคนเดียวเรายังช่วยไม่ได้...เราจะเรียนสาขาพัฒนาชุมชนไปเพื่ออะไร”** ขณะที่เพื่อน ๆ กำลังคิดหาคำตอบ บอยก็โยนคำถามชนิดกึ่งยิงกึ่งผ่านออกมาคือ **“จะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร”**

ต้องตั้ง “กองทุน”

และระหว่างทีกำลังเรียนวิชาของ **อาจารย์ณัฐภาพงศ์ อภิโชติเดชาสกุล** ปัญหานี้ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดคุยในชั้นเรียน เพื่อหาแนวทางและวิธีการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยไม่ต้องให้นักศึกษาคนต่อ ๆ ไปต้องหล่นหายระหว่างทางของการเรียนหนังสือ

“อาจารย์ไม่มีคำตอบให้ แต่โยนประเด็นให้เราคิดต่อว่า...ถ้าจะช่วยเหลือเพื่อน จะทำยังไง ทำแบบไหน ให้ทุกคนมาช่วยกันคิด” บอยกล่าว

“ผมก็แนะ ถ้ายังคิดไม่ออก ก็ไปดูกลุ่มทีเขารู้ ทีเขาทำ ทีเขามี และเราก็ โชคดีทีจังหวัดสงขลามีกลุ่มออมทรัพย์ทีภาคประชาชนทำไว้อยู่เยอะมาก...” อาจารย์ณัฐภาพงศ์กล่าวเสริม

จากโจทย์ของอาจารย์และความมุ่งมั่นทีจะช่วยเหลือเพื่อนอย่างแท้จริง ทำให้บอยและเพื่อน ๆ ทำการบ้านกันอย่างหนักถึงรูปแบบและวิธีการช่วยเหลือเพื่อนในครั้งนี้

สุดท้ายมาได้ข้อสรุปเรื่องกลุ่มออมทรัพย์ เพราะหลักคิดง่าย ๆ ธรรมดาสามัญคือ **“เมื่อไม่มีทรัพย์ ก็ต้องออมทรัพย์”**

“กระบวนการอบรม
ของสงขลาฟอรั่ม จะช่วย
พัฒนาทักษะของนักศึกษา
โดยเฉพาะขั้นตอน
การพัฒนาโครงการ
การออกแบบกิจกรรม
และการวางแผน
การทำงานอย่างเป็น
ระบบ”

และจากการวิเคราะห์กลุ่มออมทรัพย์ที่มีมากมายหลายกลุ่มในจังหวัด
สงขลา บอยและเพื่อนตัดสินใจไปดูงานที่กลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะ ซึ่งมี
รูปแบบการทำงานของเครือข่ายที่ชัดเจน

“เมื่อได้ข้อสรุปเรื่องรูปแบบคือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ สิ่งที่ต้องคิดคือ
จะไปดูที่ไหน เห็นว่าที่คลองเปี้ยะน่าจะเหมาะสมที่สุด เนื่องจากมีรูปแบบการ
ทำงาน และการจัดการเครือข่ายที่น่าจะนำมาปรับใช้กับกลุ่มของเราได้”

ขณะที่น้อง ๆ กำลังลงพื้นที่เรียนรู้ดูงานที่กลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะอยู่นั้น
เป็นจังหวัดเดียวกับที่สงขลาฟอรั่มเปิดรับสมัครโครงการพลังเยาวชนชนพลเมืองสงขลา
ซึ่งอาจารย์ณัฐภาพงศ์เห็นว่า กระบวนการอบรมของสงขลาฟอรั่มน่าจะช่วย
พัฒนาทักษะนักศึกษา โดยเฉพาะขั้นตอนการพัฒนาโครงการ การออกแบบ
กิจกรรม และการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ

“ช่วงแรกนักศึกษาไฟแรงมาก แต่งานแบบนี้ยังใหม่สำหรับพวกเขา เขาจะมอง
วิธีการทำงานไม่ออก จะเห็นแค่วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์ดูแล้วว่า
1. นักศึกษาของค้ความรู้อยู่ยังไม่ถึง 2. กลุ่มออมทรัพย์เป็นเรื่องที่ทำเกี่ยวกับเงิน จึงต้อง
ทำอย่างระมัดระวังมากที่สุด เพราะฉะนั้นถ้าผ่านกระบวนการอบรม อาจทำให้
เขามิทักษะการทำงานมากขึ้น ซึ่งอาจารย์เชื่อมั่นกระบวนการของสงขลาฟอรั่มว่า
จะสามารถดึงกระบวนการคิด ดึงศักยภาพของเด็กออกมาได้เต็มที่ จึงแนะนำให้เขา
เขียนโครงการเสนอสงขลาฟอรั่ม”

เมื่อเงื่อนไขการส่งโครงการคือต้องมีทีม บอยจึงรวบรวมสมาชิกจนครบ 5 คน
ประกอบด้วย นิพนธ์ นิลจันทร์ หรือ “ใหญ่” นัสรอน ไบหมุด หรือ “รอน”
ภัทรเพชร ปานแก้ว หรือ “เมฆ” เศรษฐธรรงค์ เศรษฐทอง หรือ “แจ๊ค” และ
บอย ภายใต้กลุ่ม CD Adventure

กำหนดบทบาท...กำหนดภารกิจ

ในกลุ่มที่มีทั้งหมด 5 คน ซึ่งแน่นอนว่าต่างคนต่างมีความสามารถและ
ความถนัดที่แตกต่างกันออกไป “ใหญ่” ซึ่งเป็นคนกล้าพูด มีความมั่นใจสูง
ถูกคัดเลือกให้เป็นประธาน สำหรับ “รอน” เป็นคนพูดน้อย แต่ช่างสังเกต
และเก็บรายละเอียดได้ดี รับหน้าที่เป็นเลขานุการ ขณะที่งานจำเป็นอย่างการเงิน
ยกให้เป็นหน้าที่ของ “บอย” ส่วน “เมฆ” ซึ่งเพื่อนๆ มองว่า มีหน้าตาเป็นอาวุธ
ให้รับหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เพราะการพูดคุยกับคนจะทำให้ดูเป็นคนอ่อนโยน
และ “แจ๊ค” ดูแลเรื่องทะเบียนสมาชิก

หลังกำหนดบทบาทของสมาชิกในทีม ประธานกลุ่ม ชวนเพื่อนๆ ออกแบบ
และวางแผนการทำงานร่วมกัน

“ตามเงื่อนไขคือต้องวางกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน งานนี้เป้าหมาย
หลักคือการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นในสาขาวิชา ส่วนเป้าหมายรองคือการสร้าง
นิสัยการออมให้กับนักศึกษา ซึ่งงานที่พวกเราให้ความสำคัญมากที่สุดคือการ
ประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนนักศึกษาให้มาสมัครเป็นสมาชิก ขณะที่อีกงานซึ่งมี

ความสำคัญไม่แพ้กันคือเรื่องการวางระบบการเงิน...ตรงนี้พวกเราจะนำความรู้
ที่ได้จากการไปเรียนรู้ดูงานที่ชุมชนคลองเปี้ยะมาปรับใช้กับกลุ่มออมทรัพย์ของ
พวกเรา” ใหญ่ประธานกลุ่มฉายภาพกระบวนการทำงานที่จะเกิดขึ้นตลอดระยะเวลา
4 เดือนนับจากเริ่มต้นโครงการ

รูปแบบงานประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เมฆในฐานะ
ผู้รับผิดชอบงานพยายามคิดกลยุทธ์หลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการขอเวลา
อาจารย์ผู้สอนเข้าไปประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครสมาชิก หรือแม้แต่
การดึงพี่ๆ น้องๆ ในคณะมาเป็นคณะกรรมการกลุ่ม เพื่อร่วมแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น และมอบหมายให้คณะกรรมการแต่ละคนช่วยเป็นกระบอกเสียง
ในการประชาสัมพันธ์โครงการอีกชั้นหนึ่ง

“เข้าไปประชาสัมพันธ์ในชั้นเรียน ชี้ให้เห็นคุณค่าของการออม อธิบายระบบ
การออมว่าทุกคนสามารถทำได้และไม่เกิดผลกระทบใด ๆ จากนั้นก็แนะนำให้แต่ละ
ห้องเลือกตัวแทนกันเอง เหมือนเลือก ส.ส. ซึ่งตัวแทนที่คัดเลือกมาเราจะเชิญไป
เป็นคณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์ เวลามีประชุมตัวแทนแต่ละห้องก็จะกลับ
ไปแจ้งให้ต้นสังกัดของตัวเองทราบต่อไป”

ขณะที่เมฆกำลังระดมสมาชิก ฝ่ายที่รับผิดชอบการวางระบบ ไม่ว่าจะเป็น
การรับ - ฝากเงิน ก็กำลังตั้งเครียดไม่แพ้กัน

“เมื่อเป้าหมายคือสร้างนิสัยการออม สิ่งที่ต้องคิดร่วมกันคือต้องทำอย่าง
สม่ำเสมอให้เป็นนิสัย ข้อสรุปก็คือ เราจะเก็บเงินอาทิตย์ละ 1 ครั้งทุก ๆ วันพุธ
โดยให้แกนนำของแต่ละห้องเก็บเงินของห้องตนเองแล้วนำมาฝากไว้ที่คณะกรรมการ
ทำในลักษณะนี้ไปเรื่อย ๆ ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วย” บอยระบุ พร้อมกับบอกว่า ในช่วง
เริ่มต้น การระดมเงินออมยังไม่สูงมากนัก เพราะนอกจากเพื่อนๆ ในห้อง ก็มีเพียง
น้องปี 1 ที่เข้ามาสมัครเป็นสมาชิก แต่เรื่อง “ที่มา” ของเงิน อาจไม่สำคัญเท่า
“ที่ไป” ของเงิน

“งานนี้เป้าหมายหลักคือ
การตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นใน
สาขาวิชา ส่วนเป้าหมายรอง
คือการสร้างนิสัยการออม
ให้กับนักศึกษา ซึ่งงานที่
พวกเราให้ความสำคัญ
มากที่สุดคือการ
ประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวน
นักศึกษาให้มาสมัครเป็น
สมาชิก ขณะที่อีกงานซึ่งมี
ความสำคัญไม่แพ้กันคือ
เรื่องการวางระบบการเงิน...
ตรงนี้พวกเราจะนำความรู้ที่
ได้จากการไปเรียนรู้ดูงานที่
ชุมชนคลองเปี้ยะมาปรับใช้
กับกลุ่มออมทรัพย์ของ
พวกเรา”

“เราต้องวางแผนล่วงหน้า เพราะเมื่อได้เงินออม และต้องปล่อยกู้ บางครั้งก็ไม่ได้เก็บดอกเบี้ย จะเห็นว่ามันมีรายได้มาทางเดียวคือจากดอกเบี้ย ซึ่งในที่ประชุมก็มีการเสนอว่าอาจต้องนำเงินไปลงทุนทำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสำหรับขายเพื่อหารายได้อีกทางหนึ่ง”

คนอาจจะไม่สำราญ...แต่งานสำเร็จ

แม้การทำงานจะดูราบรื่น แต่เบื้องหลังความราบรื่นคือการต้อง “จัดการ” กับเวลาทั้งของตัวเองและส่วนรวม ซึ่งจากการเฝ้าติดตามการทำงานของกลุ่มนี้ เป็นระยะ ๆ อาจารย์ณัฐฐาพงศ์เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ค่อนข้างที่จะมีปัญหาเรื่องเวลา โดยเฉพาะเวลาส่วนตัวที่น้อยลง

“เขาต้องเรียน ต้องทำรายงาน ทำกิจกรรมมหาวิทยาลัย การจัดสรรเวลาตรงนี้สำคัญมาก ส่วนใหญ่นักศึกษาจะจัดสรรเวลาไม่ได้ อีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องความกลัว กลัวไม่กล้าที่จะปรึกษา กลัวโดนว่าโดนดู ไม่กล้าที่จะพูด”

ทางออกคือ การทำงานเชิงรุกของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเฉพาะเมื่อเห็น “สัญญาณ” ว่างานจะไม่ขยับ ก็ต้องเรียกพบ และซักถาม พร้อมๆ กับให้คำปรึกษาชี้แนะ

“ถ้าเห็นว่าเขานิ่ง เราก็ต้องเรียกมาคุย เพราะเราไม่รู้ว่าเขาไปเจอเรื่องอะไรมา ไม่มีใครกล้าเปิดประเด็น พอมีคนมาชวนคุย มานั่งแลกเปลี่ยน มาตั้งวงสนทนา ประเด็นที่ทำให้กลุ่มไม่ขยับเคลื่อนก็จะคลี่คลายได้ นักศึกษาก็จะได้ไอเดียไปทำงานต่อ”

แม้ต้องกระตุ้น ตักเตือน สร้างกำลังใจ แต่ความสำเร็จอันน่าชื่นชมของโครงการนี้คือ “ระบบ” ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต หากมีน้อง ๆ รุ่นต่อไปมารับช่วงต่อ

“ การทำงานเชิงรุกของอาจารย์ที่ปรึกษา...เมื่อเห็น “สัญญาณ” ว่างานจะไม่ขยับ ก็ต้องเรียกพบ และซักถาม พร้อมๆ กับให้คำปรึกษา ถ้าเห็นว่าเขานิ่ง ต้องเรียกมาคุย มานั่งแลกเปลี่ยน มาตั้งวงสนทนาประเด็นที่ทำให้กลุ่มไม่ขยับเคลื่อนก็จะคลี่คลายได้ นักศึกษาก็จะได้ไอเดียไปทำงานต่อ ”

“อย่าง “คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์” ที่มาจากการเลือกตั้งโดยให้นักศึกษาแต่ละห้อง แต่ละชั้นปีคัดเลือกตัวแทน มาจัดตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินงาน อีกประเด็นก็คือระบบการฝาก การถอน ระบบการกู้ ซึ่งการกู้มีหลายรูปแบบ เช่น กู้มาใช้เป็นค่าเทอม กู้เพื่อทำกิจกรรม ทั้ง 2 รูปแบบนี้เราจะไม่คิดดอกเบี้ยสองเดือน ที่น่าสนใจคือการกู้เพื่อไปประกอบอาชีพ สำหรับนักศึกษาที่อยากจะทำงานทำอาชีพเสริมรายได้ ก็ให้เขียนโครงการและมีอาจารย์รับรอง... ซึ่งระบบนี้จะอยู่ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เข้าใจว่าอาจมีเปลี่ยนแปลงบ้างแต่ก็คิดว่าไม่น่าจะมากมายนัก” อาจารย์ณัฐฐาพงศ์สรุป

ได้เงินช่วยเพื่อน... ได้ประสบการณ์สำหรับตัวเอง

อาจารย์ณัฐฐาพงศ์มองว่า นอกจาก CD Adventure จะสามารถสร้างกลไกคือ เงิน คน และระบบ จนสามารถพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ได้สำเร็จแล้ว “ตัวคนทำงาน” เองก็ได้ถูกพัฒนาไปพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านความคิด ระบบการทำงาน การวางแผน หรือแม้แต่การจัดสรรเวลาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของคนทำงานพัฒนา

“เงิน” ที่เพิ่มขึ้นทุกสัปดาห์คือ ตัวชี้วัดความสำเร็จของ “กลุ่มออมทรัพย์” ที่ รอน บอย แจ็ค เมฆ และใหญ่ ร่วมกันจัดตั้งขึ้น และนับจากนี้ไปพวกเขามั่นใจว่าจะไม่มีนักศึกษาคนใดต้องลาออกระหว่างทางจากการไม่มีเงินลงทะเบียนอีกต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โครงการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการจัดการตนเอง กลุ่ม CD Adventure

- นายนิพนธ์ นิลจันทร์
- นายนิสรอน ไบหมุด
- นายภัทรเพชร ปานแก้ว
- นายธวัชชัย เจริญสุข
- นายเศรษฐณรงค์ เศรษฐทอง
- ที่ปรึกษาโครงการ: อาจารย์ณัฐฐาพงศ์ อภิชาติเดชสกุล